

Ministerstvo životného prostredia SR
ako riadiaci orgán pre Operačný program Životné prostredie

vyhlasuje

V Ý Z V U

na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok

Operačný program Životné prostredie

Prioritná os 7

BUDOVANIE POVODŇOVÉHO VAROVNÉHO A PREDPOVEDNÉHO SYSTÉMU

Kód výzvy: OPŽP-PO7-12-1

v znení Usmernenia č. 1

Dátum vyhlásenia výzvy: 31.10.2012

Dátum uzavretia výzvy: 31.07.2013

Schválil:

Dátum:

Ing. Peter Žiga, PhD.
minister životného prostredia SR

1. KONTAKTNÉ ÚDAJE PRE BLIŽŠIE INFORMÁCIE K VÝZVE

Základné informácie, predovšetkým písomnou formou:

Ministerstvo životného prostredia SR

Nám. L. Štúra 1

812 35 Bratislava

- www.opzp.sk, www.minzp.sk
- opc@enviro.gov.sk

Podrobné informácie, najmä telefonické a osobné konzultácie:

Regionálne environmentálne poradenské a informačné strediská (REPIS) Slovenskej agentúry životného prostredia:

- webové sídlo: www.repis.sk
- e-mail: repis@sazp.sk
- regionálne kancelárie REPIS:

stredisko	adresa	telefón	e-mail
REPIS Banská Bystrica	Tajovského 28 975 90 Banská Bystrica	048/ 4135 211	bb-repis@sazp.sk
REPIS Banská Štiavnica	Kammerhofská 26 96 901 Banská Štiavnica	045/ 6920 681	bs-repis@sazp.sk
REPIS Košice	Tajovského 10 040 01 Košice	055/ 6114 713 055/ 6253 240	ke-repis@sazp.sk
REPIS Nitra	Ďurkova 19 949 01 Nitra	037/ 6524 189	nr-repis@sazp.sk
REPIS Poprad	Sobotské námestie 62 05801 Poprad – Spišská Sobota	052/ 4781 614	pp-repis@sazp.sk
REPIS Prešov	Sabinovská 3 080 01 Prešov	051/ 7716 441	po-repis@sazp.sk
REPIS Prievidza	Dlhá 3 971 01 Prievidza	046/ 5425 093	pd-repis@sazp.sk
REPIS Rimavská Sobota	Svätoplukova 40 979 01 Rimavská Sobota	047/ 5621 419	rs-repis@sazp.sk
REPIS Trnava	Kollárova 8 917 01 Trnava	033/ 5536 613	tt-repis@sazp.sk
REPIS Žilina	Dolný val 20 012 06 Žilina	041/ 5620 704	za-repis@sazp.sk

2. INDIKATÍVNA VÝŠKA FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV

Indikatívna výška finančných prostriedkov určených na vyčerpanie v rámci výzvy je 23 529 412 EUR z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a zo štátneho rozpočtu.

3. CIELE VÝZVY

Cieľom výzvy je zabezpečenie komplexnej ochrany územia SR pred povodňami.

V rámci prioritnej osi 7 Budovanie povodňového varovného a predpovedného systému je cieľom výzvy v zmysle Programu protipovodňovej ochrany Slovenskej republiky do roku 2010 a Koncepcie vodohospodárskej politiky SR do roku 2015 dobudovať Povodňový varovný a predpovedný systém (POVAPSYS) ako nástroj umožňujúci prostredníctvom hydrologických predpovedí, varovaní a výstrah výraznejšie znížiť škody spôsobené povodňami, predovšetkým straty na životoch, ujmy na zdraví ľudí a majetku občanov, miest a obcí..

4. TECHNICKO-ORGANIZAČNÉ NÁLEŽITOSTI VÝZVY

Riadiaci orgán má právo výzvu počas doby zverejnenia meniť v nadväznosti na zmeny vyplývajúce z legislatívy alebo iných podnetov majúcich vplyv na znenie výzvy. Zmena výzvy je realizovaná prostredníctvom usmernenia, ktoré jasným spôsobom identifikuje dokumenty tvoriace súčasť výzvy a ich časti, ktoré sú takouto zmenou dotknuté. Zmena výzvy nadobúda účinnosť jej zverejnením na webovom sídle riadiaceho orgánu.

Technicko-organizačné náležitosti v súvislosti s vypracovaním a predkladaním žiadosti o nenávratný finančný príspevok (ďalej len „žiadosť o NFP“), vrátane získania prístupu do verejnej časti (portálu) IT monitorovacieho systému (ITMS) a určenia termínu, miesta a spôsobu predkladania žiadosti o NFP sú uvedené v kapitole 3 *„Príručky pre žiadateľa o nenávratný finančný príspevok z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Kohézneho fondu v rámci výzvy na predkladanie Žiadostí o nenávratný finančný príspevok kód OPŽP-PO7-12-1 pre žiadosti o nenávratný finančný príspevok, ktorých celkové náklady nepresahujú 50 mil. EUR“* (ďalej len „Príručka pre žiadateľa“), ktorá tvorí neoddeliteľnú prílohu tejto výzvy.

5. PODMIENKY POSKYTNUTIA POMOCI

Podmienky poskytnutia pomoci predstavujú súbor podmienok overovaných Ministerstvom životného prostredia SR, ako riadiacim orgánom pre Operačný program Životné prostredie (ďalej aj „riadiaci orgán“ alebo „RO“), v rôznych fázach konania o žiadosti o NFP podľa § 14 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov (ďalej aj „konanie o žiadosti“), ale aj v procese implementácie projektu, ktoré musí žiadateľ / prijímateľ splniť na to, aby mu bol vyplatený príslušný nenávratný finančný príspevok (ďalej len „NFP“). Spôsob overovania jednotlivých podmienok poskytnutia pomoci vrátane etáp, v rámci ktorých sú overované, sú bližšie definované v Príručke pre žiadateľa.

V súlade s § 13 ods. 3 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o pomoci a podpore“), výzva obsahuje podmienky poskytnutia pomoci a podpory, ktorými sú:

- a) oprávnenosť žiadateľa,
- b) oprávnenosť partnera, ak sa partner spolupodieľa na príprave projektu a realizácii projektu,
- c) oprávnenosť aktivít realizácie projektu,

- d) oprávnenosť výdavkov realizácie projektu,
- e) oprávnenosť miesta realizácie projektu,
- f) časová oprávnenosť realizácie projektu,
- g) kritériá pre výber projektov,
- h) oprávnenosť cieľovej skupiny,
- i) spôsob financovania,
- j) ďalšie podmienky poskytnutia pomoci alebo podpory.

Podmienky poskytnutia pomoci musia byť zo strany žiadateľa, resp. žiadosti o NFP splnené počas celej doby trvania konania o žiadosti o NFP, ako aj počas celej doby realizácie projektu, resp. trvania zmluvného vzťahu medzi riadiacim orgánom a prijímateľom (na základe uzavretej Zmluvy o poskytnutí NFP), ako aj v čase medzi vydaním rozhodnutia o schválení žiadosti o NFP a uzavretím Zmluvy o poskytnutí NFP.

V prípade, že počas konania o žiadosti o NFP riadiaci orgán zistí, že niektorá z podmienok poskytnutia pomoci nie je splnená, pristúpi k vydaniu rozhodnutia o neschválení žiadosti o NFP z dôvodu nesplnenia podmienky poskytnutia pomoci.

V prípade, že počas trvania zmluvného vzťahu medzi riadiacim orgánom a prijímateľom (na základe uzavretej Zmluvy o poskytnutí NFP) riadiaci orgán zistí, že niektorá z podmienok poskytnutia pomoci nie je splnená, pristúpi k uplatneniu sankčného mechanizmu podľa ustanovení Zmluvy o poskytnutí NFP.

V prípade, že v čase medzi vydaním rozhodnutia o schválení žiadosti o NFP a uzavretím Zmluvy o poskytnutí NFP riadiaci orgán zistí, že niektorá z podmienok poskytnutia pomoci nie je splnená, pristúpi k informovaniu štatutárneho orgánu riadiaceho orgánu o potrebe uplatnenia revízneho postupu v súlade s § 14 ods. 8 zákona o pomoci a podpore.

5.1 OPRÁVNENOSŤ ŽIADATEĽA

V rámci tejto výzvy sú oprávnenými žiadateľmi nasledujúce subjekty:

Presné vymedzenie oprávneného subjektu	Vymedzenie skupiny oprávnených aktivít (príp. aj typu projektov), pre ktoré je daný prijímateľ oprávnený	Maximálna výška príspevku zo zdrojov EÚ a ŠR (v súlade so Stratégiou financovania projektov podporovaných zo ŠF a KF)	Minimálna výška spolufinancovania zo zdrojov prijímateľa (v súlade so Stratégiou financovania projektov podporovaných zo ŠF a KF)
Slovenský hydrometeorologický ústav	Skupina I	100 %	0 %

Žiadateľ je oprávnený uchádzať sa o NFP z Operačného programu Životné prostredie (ďalej len „OP ŽP“), ak:

- právna subjektivita žiadateľa je v súlade s legislatívou SR,
- žiadateľ má sídlo/podnik alebo jeho organizačnú zložku umiestnenú na území Slovenskej republiky.

5.2 OPRÁVNENOSŤ PARTNERA ŽIADATEĽA

V rámci tejto výzvy nie sú výdavky partnerov oprávnené.

5.3 OPRÁVNENOSŤ AKTIVÍT REALIZÁCIE PROJEKTU

Pre túto výzvu sú oprávnené nasledovné aktivity:

I. skupina: Budovanie a prevádzka POVAPSYS, najmä:

- A. dobudovanie siete pozemných staníc;
- B. dobudovanie systémov distančných metód monitoringu;
- C. dobudovanie informačných technológií a informačných systémov, vrátane telekomunikačného systému;
- D. dobudovanie systémov predpovedných modelov, metód, metodík.

S oprávnenosťou aktivít projektu sú úzko prepojené ciele projektu.

Konkrétny cieľ projektu by mal byť v zhode s príslušným cieľom prioritnej osi, operačného cieľa, resp. cieľom výzvy.

Špecifický cieľ projektu, resp. špecifické ciele projektu sú tie, ktoré majú viesť k dosiahnutiu cieľa projektu a súčasne by mali byť naviazané na aktivity projektu a na výstupy projektu, t.j. mali by byť kvantifikované použitím merateľných ukazovateľov v súlade s oprávnenými aktivitami, v rámci ktorých je projekt realizovaný, v súlade s podmienkami stanovenými vo výzve.

Bližšia špecifikácia cieľov projektu je uvedená v Príručke pre žiadateľa.

5.4 OPRÁVNENOSŤ VÝDAVKOV REALIZÁCIE PROJEKTU

Základným východiskom pre stanovenie oprávnenosti výdavkov je článok 56 nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 z 11. júla 2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde (všeobecné nariadenie) v znení neskorších zmien a doplnení.

Pravidlá oprávnenosti výdavkov, ako aj špecifikácia oprávnených výdavkov sú presnejšie a podrobnejšie stanovené v dokumente *„Definícia oprávnených výdavkov pre projekty financované z ERDF a KF v rámci výzvy na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok kód OPŽP-PO7-12-1 pre Operačný program Životné prostredie“*.

Oprávnenosť výdavkov všetkých aktivít, ktoré zasahujú svojim účinkom celé územie Slovenska, sa znižuje o percento vychádzajúce z pomeru počtu obyvateľov Bratislavského kraja k počtu obyvateľov Slovenska. V prípade aktivít, ktoré zasahujú svojim účinkom územie viacerých regiónov (krajov) vrátane Bratislavského kraja, sa oprávnenosť výdavkov príslušných aktivít znižuje o 11,22% (percento vychádzajúce z pomeru počtu obyvateľov Bratislavského kraja k počtu obyvateľov všetkých dotknutých regiónov).

5.5 OPRÁVNENOSŤ MIESTA REALIZÁCIE PROJEKTU

Pre túto výzvu je oprávneným miestom realizácie projektu celé územie Slovenskej republiky okrem regiónu NUTS II Bratislavský kraj.

Pre túto výzvu sú preto oprávneným územím nasledujúce regióny NUTS II:

Región NUTS II	Územie
Západné Slovensko	Trnavský samosprávny kraj, Nitriansky samosprávny kraj, Trenčiansky samosprávny kraj
Stredné Slovensko	Žilinský samosprávny kraj, Banskobystrický samosprávny kraj
Východné Slovensko	Košický samosprávny kraj, Prešovský samosprávny kraj

5.6 ČASOVÁ OPRÁVNENOSŤ REALIZÁCIE PROJEKTU

Minimálna a maximálna časová oprávnenosť realizácie projektu nie je stanovená, a to pri dodržaní časovej oprávnenosti výdavkov uvedenej v dokumente „*Definícia oprávnených výdavkov pre projekty financované z ERDF a KF v rámci výzvy na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok kód OPŽP-PO7-12-1 pre Operačný program Životné prostredie*“.

5.7 KRITÉRIÁ PRE VÝBER PROJEKTOV

Kritériá pre výber projektov zahŕňajú hodnotiace a výberové kritériá. Hodnotiace kritériá sa používajú pri odbornom hodnotení projektov odbornými hodnotiteľmi. Definované sú v nadväznosti na charakter danej prioritnej osi, resp. operačných cieľov a ich skupín aktivít v rámci Programového manuálu OP ŽP. Výberové kritériá slúžia na zabezpečenie jednotného odborného, objektívneho a transparentného výberu žiadostí o NFP financovaných z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Kohézneho fondu a pre riadiaci orgán, ktorý rozhoduje o schválení/neschválení jednotlivých žiadostí o NFP. Podrobne sú hodnotiace a výberové kritériá uvedené v samostatných dokumentoch, ktoré sú súčasťou tejto výzvy – Hodnotiace kritériá žiadostí o nenávratný finančný príspevok z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Kohézneho fondu, ktorých celkové náklady nepresahujú 50 mil. EUR a Výberové kritériá žiadostí o nenávratný finančný príspevok z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Kohézneho fondu, ktorých celkové náklady nepresahujú 50 mil. EUR

5.8 OPRÁVNENOSŤ CIEĽOVEJ SKUPINY

Cieľovou skupinou sú občania Slovenskej republiky.

5.9 SPÔSOB FINANCOVANIA

Spôsob financovania jednotlivých prijímateľov, t.j. predfinancovanie, zálohové platby alebo refundácia, sa stanovuje v súlade s platným Systémom finančného riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 – 2013 (viď príloha č. 3 Programového manuálu OP ŽP).

Financovanie oprávnených prijímateľov, vrátane stanovenia podielu jednotlivých zdrojov spolufinancovania, t.j. zdrojov EÚ a zdrojov štátneho rozpočtu v rámci NFP poskytnutého prijímateľovi, sa bude uskutočňovať podľa pravidiel obsiahnutých v platnej Stratégii financovania štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 – 2013, ako aj v platnom Systéme finančného riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 – 2013¹.

¹ V rámci uplatňovania vyššie uvedených pravidiel sa prijímatelia rozčleňujú na prijímateľov zo sektora verejnej správy alebo prijímateľov zo súkromného sektora. Bližšie určenie prijímateľov zo sektora verejnej správy

5.10 FORMA, VÝŠKA A INTENZITA POMOCI

Forma pomoci

Pomoc je poskytovaná ako nenávratný finančný príspevok.

Výška pomoci (minimálna a maximálna)

Minimálna výška pomoci na projekt sa nestanovuje.

Maximálna výška celkových výdavkov projektu v súlade s čl. 39 Nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 z 11. júla 2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1260/1999 v znení neskorších zmien a doplnení, nesmie prekročiť sumu 50 mil. EUR.

Žiadaná výška NFP musí byť v súlade s vyššie uvedeným maximálnym limitom.

Intenzita pomoci

Maximálna miera spolufinancovania pre jednotlivých prijímateľov je stanovená v bode 5.1 Oprávnenosť žiadateľa tejto výzvy.

5.11 PRIORITNÁ TÉMA

Prioritné témy

V rámci tejto výzvy bude podporená nasledovná kategória prioritných tém v zmysle Nariadenia Komisie (ES) č. 1828/2006 z 8. decembra 2006, ktorým sa stanovujú vykonávacie pravidlá nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 o Európskom fonde regionálneho rozvoja v znení neskorších zmien a doplnení, príloha č. II, dimenzie „Prioritná téma“:

HT53	Predchádzanie rizikám (vrátane návrhu a realizácie plánov a opatrení na predchádzanie prírodným a technologickým rizikám a ich riadenia)
------	--

5.12 SÚLAD PROJEKTU S PRAVIDLAMI ŠTÁTNEJ POMOCI

V rámci tejto výzvy sa neuplatňujú pravidlá štátnej pomoci.

5.13 OPRAVNENOSŤ Z HĽADISKA PODMIENOK ZÁLOŽNÉHO PRÁVA K HNUTEĽNÉMU/NEHNUTEĽNÉMU MAJETKU, KTORÝ JE PREDMETOM PROJEKTU

Záložné právo k nehnuteľnému/hnuteľnému majetku, ktorý má byť zhodnotený z prostriedkov NFP alebo jeho časti alebo k nehnuteľnému/hnuteľnému majetku, ktorý má byť z prostriedkov NFP alebo jeho časti nadobudnutý (kúpna zmluva, zmluva o budúcej kúpnej zmluve a pod.) – na takomto nehnuteľnom/hnuteľnom majetku nesmie viazať záložné právo v čase od podania žiadosti o NFP až do uzavretia Zmluvy o poskytnutí NFP. Vznik záložného práva vo vzťahu k uvedenému majetku počas realizácie projektu (v čase od uzavretia Zmluvy o poskytnutí NFP) sa riadi príslušnými ustanoveniami Zmluvy o poskytnutí NFP.

---

a prijímateľov zo súkromného sektora je uvedené v Programovom manuáli Operačného programu Životné prostredie.

RO môže požadovať zriadenie záložného práva vo svoj prospech na zabezpečenie svojej nožnej budúcej pohľadávky; vznik záložného práva na majetok, ktorý je predmetom realizácie projektu, sa počas realizácie projektu riadi príslušnými ustanoveniami Zmluvy o poskytnutí NFP uzavretej medzi prijímateľom a RO. Uvedené sa týka majetku nadobudnutého/zhodnoteného z prostriedkov NFP alebo jeho časti, iného majetku žiadateľa, resp. majetku tretích osôb.

RO si vyhradzuje právo z dôvodu posúdenia oprávnenosti vo vzťahu k podmienkam týkajúcim sa záložného práva vyžiadať si pri jednotlivých žiadostiach o NFP doklady umožňujúce posúdiť splnenie vyššie uvedených podmienok.

5.14 ĎALŠIE PODMIENKY POSKYTNUTIA POMOCI

Ďalšie podmienky poskytnutia pomoci, najmä vo vzťahu k žiadateľovi, k predkladaniu žiadosti o NFP a ku kontrole formálnej správnosti žiadosti o NFP, k vysporiadaniu majetkovo-právnych vzťahov, k ostatným žiadostiam o NFP, ako aj osobitné podmienky poskytnutia pomoci pred vydaním rozhodnutia o žiadosti o NFP sú podrobne uvedené v Prírúčke pre žiadateľa.

6. SPÔSOB ODSTRAŇOVANIA FORMÁLNYCH NEDOSTATKOV ŽIADOSTI O NFP

Spôsob odstraňovania formálnych nedostatkov žiadosti o NFP je podrobne uvedený v Prírúčke pre žiadateľa.

7. ČASOVÝ HARMONOGRAM KONANIA O ŽIADOSTI O NFP

Proces konania o žiadosti o NFP v zmysle § 14 zákona o pomoci a podpore začína dorúčením žiadosti o NFP riadiacemu orgánu. Konanie o žiadosti o NFP zahŕňa procesy príjmu a registrácie žiadosti o NFP a schvaľovania žiadosti o NFP. Proces schvaľovania žiadosti o NFP pozostáva z týchto základných fáz:

- kontrola formálnej správnosti žiadostí o NFP;
- odborné hodnotenie žiadostí o NFP;
- výber žiadostí o NFP;
- vydávanie rozhodnutí a opravné prostriedky proti rozhodnutiam.

Riadiaci orgán zabezpečí informovanie všetkých žiadateľov, ktorých žiadosti o NFP boli predmetom procesu schvaľovania, o schválení alebo neschválení ich žiadosti o NFP prostredníctvom zaslania Rozhodnutia o schválení žiadosti o NFP, resp. Rozhodnutia o neschválení žiadosti o NFP v termíne do 100 dní od konečného termínu na predkladanie žiadosti o NFP uvedenom vo výzve..

Vzhľadom na skutočnosť, že riadiaci orgán umožňuje žiadateľom v rámci kontroly formálnej správnosti (v rámci overenia kritérií úplnosti žiadosti o NFP) doplniť chýbajúce náležitosti žiadostí o NFP, uvedená lehota sa predĺži o dobu potrebnú na vypracovanie a doručenie Výzvy na doplnenie chýbajúcich náležitostí žiadosti o NFP (začiatok plynutia ktorej je totožný s dňom ukončenia kontroly splnenia kritérií úplnosti predloženej žiadosti o NFP), predloženie týchto náležitostí žiadateľom, ako aj ich overenie zo strany riadiaceho orgánu.

V prípade nepredvídateľných okolností na strane riadiaceho orgánu, prípadne iných okolností ovplyvnených externými faktormi, si riadiaci orgán vyhradzuje právo túto lehotu 100 dní ďalej predĺžiť.

8. PRÍLOHY VÝZVY

- I. Formulár žiadosti o NFP vrátane vzorov príloh
- II. Príručka pre žiadateľa o nenávratný finančný príspevok z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Kohézneho fondu v rámci výzvy na predkladanie Žiadostí o nenávratný finančný príspevok kód OPŽP-PO7-12-1 vrátane príloh
- III. Vzor Zmluvy o poskytnutí NFP vrátane príloh
- IV. Hodnotiace kritériá a výberové kritériá
- V. Definícia oprávnených výdavkov pre projekty financované z ERDF a KF v rámci výzvy na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok kód OPŽP-PO7-12-1 pre Operačný program Životné prostredie

9. PODPORNÉ DOKUMENTY A INFORMÁCIE

- Operačný program Životné prostredie
- Programový manuál Operačného programu Životné prostredie, verzia 8.0
- Manuál pre informovanie a publicitu
- Informácia pre žiadateľov o nenávratný finančný príspevok v rámci výziev na predkladanie žiadostí o NFP zverejnených po 1. 1. 2009 v súvislosti so zavedením meny euro v SR

Všetky dokumenty zverejnené v rámci výzvy sú pre žiadateľa záväzné a žiadateľ je povinný sa nimi riadiť pri vypracovaní a predkladaní žiadosti o NFP, ako aj pri následnej komunikácii s riadiacim orgánom.